

Til: Kripos, v/politiadvokat Grete Bollestad

Fra: Grandmothers Against Genocide, org. nr. 935 375 088

Dato: 8. mai 2025

Klage på henleggelse av anmeldelse – sak om medvirkning til folkemord, forbrytelser mot menneskeheten og krigsforbrytelser

Viser til Deres referanse nr. 16783364 241/25-26

Det vises til Kripos' vedtak av 6. mai 2025, hvor vår anmeldelse mot medlemmer av Regjeringen Støre henlegges under henvisning til at slike forhold skal behandles av Stortinget i henhold til Grunnloven § 86 og riksstraffeprosessloven § 30.

Vi påklager herved henleggelsen i henhold til straffeprosessloven § 59a, og ber om at saken oversendes Det nasjonale Statsadvokatembetet for vurdering. Vår klage bygger på følgende hovedpunkter:

1. Anmeldelsen gjelder medvirkning til folkemord og alvorlige internasjonale forbrytelser, som Kripos har plikt til og ansvar for å straffeforfølge

Vi har anmeldt nåværende og tidligere medlemmer av regjeringen for medvirkning til folkemord, herunder brudd på:

- **Roma-vedtektene**, statuttene til Den internasjonale straffedomstolen (ICC)
- **FNs folkemordkonvensjon**, ratifisert av Norge og implementert i norsk lov
- **Norsk straffelov §§ 101–109**, som gjelder folkemord, forbrytelser mot menneskeheten og krigsforbrytelser

Anmeldelsen viser til vedvarende investeringer i selskaper som er oppført på **FNs svarteliste** over selskaper som deltar i folkemord, og som utfører forbrytelser mot menneskeheten og krigsforbrytelser. Disse investeringene skjer i statlig regi, til tross for at kunnskapen om selskapenes medvirkning til folkerettsbrudd er verdenskjent og utvilsom.

Det er *Kripos' Seksjon for internasjonale forbrytelser* som er gitt det nasjonale ansvaret for å etterforske og straffeforfølge de straffbare handlingene det her er snakk om.

Dette fremgår blant annet av Kripos' egen nettside for internasjonal kriminalitet. Der får vi opplyst at [Kripos ønsker å få informasjon om krigsforbrytelser](#). Informasjonen er oversatt til en lang rekke språk. Det er sågar listet opp eksempler på krigsforbrytelser, som vi gjengir nedenfor. Tillegget til høyre om hvorvidt Israel utfører disse krigsforbrytelsene er vårt eget:

Kripos skriver at:

Krigsforbrytelser kan eksempelvis være:

Gjør Israel det?

- Angrep på ikke-militære mål slik som sykehus, skoler og boliger	Ja
- Store ødeleggelser på eiendom eller plyndring av eiendom	Ja
- Drap eller angrep på sivile	Ja

- Tortur av krigsfanger Ja
- Voldtekt Ja

Sitat slutt.

Kripos er også pålagt å etterforske forbrytelser mot menneskeheten og folkemord, som politiet bekrefter selv i saken om en utlevering til Rwanda. [Politiet skriver der:](#)

«Kripos pågrep vedkommende i oktober 2022 og har gjort en rekke undersøkelser for å avklare om vilkårene for utlevering er oppfylt. Kripos har det nasjonale ansvaret for å håndtere saker som gjelder krigsforbrytelser, folkemord og forbrytelser mot menneskeheten».

[Statsforvalteren i Innlandet har også sendt ut informasjon](#) til kommunene om Kripos som rett instans for saker som gjelder internasjonale forbrytelser. Her lister statsforvalteren opp:

«Krigsforbrytelser, folkemord, forbrytelser mot menneskeheten, terrorhandlinger og tortur er internasjonale forbrytelser. Eksempel på slike forbrytelser er **drap, voldtekt, slaveri, ulovlig innesperring, deportasjon, mishandling av krigsfanger eller sivile og plyndring eller ødeleggelser av eiendom uten militær årsak**. Krigsforbrytelser omfatter i tillegg bruk av barn i væpnede styrker, **angrep mot humanitært hjelpearbeid og bruk av forbudte stridsmetoder**».

Israel har dokumentert for verden at de begår alle de forbrytelsene vi har uthevet over. Det som mangler i oppramsingen, som Israel også begår, er regelrett utslettelse ved teppebombing og utsulting. Israel bomber Gaza hver eneste dag og hver eneste natt, og har gjort det kontinuerlig siden 7. oktober 2023. Det har kun vært et opphold i bombingene en uke i november 2023, og en kort periode fra våpenhvilen ble inngått 19. januar i år til Israel brøt den 18. mars.

Bombingen som startet igjen 18. mars har vært av dramatisk mye tyngre angrepskraft. På det tidspunktet hadde Israel allerede i over to uker, fra 2. mars, stengt for innførsel av mat og annen nødhjelp. I mer enn to måneder har alle i Gaza vært avskåret fra mat og vann, noe som har ført til en menneskeskapt, overlatt sultkatastrofe som rammer alle de 2.3 millioner menneskene som er der - halvparten av dem barn under 18 år.

Norge har implementert folkemord, forbrytelser mot menneskeheten og krigsforbrytelser i straffelovens kapittel 16. Som nasjonal påtalemyndighet og med Kripos som spesialenhet, ligger ansvaret for å håndtere disse sakene hos Kripos.

Det hersker dermed ingen tvil om at Kripos er den rette instansen for anmeldelser som omfattes av Straffelovens §16 og internasjonale lover. Plikten kan ikke unngås ved å henvise videre til Stortinget.

Det er derfor uforståelig og rettslig uholdbart at Kripos nå avviser en anmeldelse som ligger direkte innenfor deres ansvarsområde.

2. Det foreligger ikke straffefritak for statsråder eller stortingsrepresentanter

Henvisningen til Grunnloven § 86 er etter vår vurdering feilaktig anvendt. Denne paragrafen åpner for at Stortinget *kan* reise en riksrettssak, men sier ingenting om at politiet er avskåret fra å etterforske forbrytelser som omfattes av norsk og internasjonal strafferett. § 86 sier at Riksretten dømmer i de saker som Stortinget reiser mot regjerings- eller stortingsrepresentanter. Om Stortinget ikke reiser noen sak for Riksretten, så dømmer de selvsagt ingenting.

Når mennesker i dette landet gjør kriminelle handlinger, er politiet rette instans til å etterforske – uansett om de sitter på Stortinget eller har en ministerpost i regjeringen. Det finnes overhodet ingen bestemmelse i riksrettergangsloven som gir statsråder eller folkevalgte straffrihet ved forbrytelser – hverken av nasjonal eller av internasjonal karakter.

Og det forekommer rett og slett ikke noen steder opplysning om at Stortinget er rett adresse for etterforskning av internasjonale forbrytelser.

3. Stortinget er ikke en nøytral instans i denne saken

Dersom det nå skulle forholde seg slik at Stortinget var riktig instans, hvilket vi bestrider, foreligger det uansett en åpenbar inhabilitet i Stortinget. Ettersom et flertall i Stortinget støtter den politikken som anmeldelsen omfatter, ville det være både politisk og rettssikkerhetsmessig uholdbart å henvise saken dit. Det strider også med det grunnleggende rettsstatlige prinsippet om at det må være en uavhengig instans som vurderer straffeansvar.

Flere partier har gjennom de siste 18 månedene reist forslag om tiltak mot Israels folkerettsstridige krigføring mot Gaza. Et flertall bestående av Arbeiderpartiet, Høyre og FrP har stemt ned *alle* disse forslagene. Andre partier har vært med på å stemme ned en del av dem.

Partiet Høyre har til alt overmål i sitt programarbeid for neste fireårsperiode gått inn for å [fjerne forbud mot å investere](#) i de aller verste våpenselskapene. Det vil si at de har programfestet brudd på de internasjonale lovene og avtalene som Norge er forpliktet av og har ratifisert. Mens bomber laget av Lockheed Martin, Boeing og Northrop Grumman dunderer mot sivile i Gaza, har det vært ulovlig for staten å investere i disse selskapene – riktignok fordi de også produserer atomvåpen.

Midt i utslettelsen av Gaza finner Høyre at dette er det rette tidspunktet for å gå inn og investere i disse selskapene. De verste folkemord-leverandørene har de høyeste overskudd med Israel som storkunde, og Høyre legger ikke skjul på at det er den fortjenesten de gjerne vil ha en del i. Det er en moralsk kollaps uten sidestykke i politisk programarbeid.

Småsparere lokkes til å investere i folkemord

Med sånne politikere som rettesnor, var Den Norske Bank rask på labben, og har invitert småsparere til åpent møte for å informere om [hvor lukrativt det er å investere i våpenselskaper](#). DNB opprettet et helt nytt fond i 2023 med navn **DNB European Defence**. Til å lede fondet hentet banken inn Stian Ueland, direkte fra stilling i Oljefondet. Flere av selskapene i fondet er svartelistet både av FN og av andre norske seriøse fond, som KLPs pensjonsfond. I DNBs presentasjon av fondet går det fram at blant andre Thales, Rheinmetall og ThyssenKrupp er blant de største investeringene. Disse svartelistete selskapene tok Ueland

med seg som gode investeringsobjekter – rett fra Oljefondet til det nystartete DNB-fondet. Denne tredjedels-statseide bedriften skal nå lokke småsparere til å tjene grovt på folkemordet. Det vil ikke være noen risiko forbundet med investeringene, for dette er spiraler som går rett til himmels.

Det er ingen der som stopper opp og kjenner på hvor riv ruskende galt det er å investere i dødsmaskiner, mens barna i Gaza dør i tusentalls. I tillegg til at det er lovbrudd, selvsagt.

«Bukken til havresekken»

Med FrP og Høyre som etisk grenseløse støtter av Arbeiderpartiets investeringsiver i selskaper som begår forbrytelser mot menneskeheten, kan det slås fast at en anmeldelse ikke vil hatt noen mulighet dersom den ble sendt til Stortinget. Det er utelukket at Stortinget ville reist noen sak mot de anmeldte politikerne, for å ha begått de samme lovbrudd som de selv har gjort seg skyldige i ved å stemme for disse selskapene; det ville vært å involvere seg selv i en kriminell handling. Dette er en klassisk «bukken-til-havresekken»-situasjon, og det er ikke sånn lover skal etterfølges.

Det kan også nevnes at Norge har en streng regel mot å investere i selskaper som produserer atomvåpen. Den regelen har vi hatt i en del år. Likevel er Oljefondet fortsatt tungt investert i syv atomvåpenselskaper. Når en undres over hvordan det er mulig, så er forklaringen enkel: Når Finansdepartementet ved finansministeren har lagt frem den årlige meldingen om Oljefondet, har flertallet stemt for at investeringene i atomvåpenselskapene skal opprettholdes. Det blir ikke engang kritisert. Flertallet stemmer også med største selvfølge på å opprettholde investeringene i selskapene på FNs svarteliste over folkemord-selskaper.

Pressen som har abdisert

De lovstridige investeringene blir heller ikke kritisert av den norske pressen, som har fast plass på Stortinget for å følge med på hva som skjer – på våre vegne. Når pressen ikke reagerer kan man forledes til å tro at det ikke er så ille, det de gjør. Men det er så ille som det er mulig å bli. Når folkevalgte stortingsrepresentanter stemmer for at Norge skal opprettholde sine investeringer i selskaper som bryter folkeretten, som er svartelistet av FN for vedvarende krigsforbrytelser – da stemmer de for å bryte folkeretten. Rent faktisk har stortingsflertallet da stemt for at regjeringen, ved Finansdepartementet, skal være medvirkende til folkemord og forbrytelser mot menneskeheten. Dette er et svært alvorlig skritt å ta, for hver og en av de representantene som stemmer slik de gjør.

Anbefalingen fra ICJ om at stater skal gjøre alt som står i deres makt for å forhindre folkemord, er visstnok når alt kommer til alt – kun en anbefaling. Det er ikke forbundet med personlig straffeansvar å *unnlate* å følge en slik anbefaling. Men helt konkret å stemme *for* å investere i selskaper som FN har definert som krigsforbrytere – er å ta skrittet over i det som kan innebære et personlig ansvar, og dermed et straffbart forhold.

Det vil vi vurdere i fortsettelsen, men holder oss nå foreløpig til de øverste av våre folkevalgte. Det som er helt klart, er at de som stemmer for delaktighet i folkemord fullstendig misbruker den tillit de har blitt gitt av oss velgere. Vi som stemmer må kunne gå ut fra at de som skal representere oss på Stortinget, og gå inn i rollen som våre lovgivere, gjør det ved å overholde lover selv. Og i alle fall de høyeste og viktigste lover i verden.

Det de stemmer for, er til alt overmål sterkt i strid med folkets rettsoppfatning, som kom tydelig til uttrykk i dag, på Norges frigjøringsdag: at 8 av 10 mener at Norge bør selge seg ut av alle disse investeringene (NTB: 8. mai 2025).

Når den fjerde statsmakten, pressen, ikke har det aller ringeste av kritikk å innvende mot stortingsflertallets avstemninger, skyldes det at de største, landsdekkende mediene kollektivt har meldt seg ut av samfunnsoppdraget. Det er blant annet å beskytte demokratiet – folkestyret – og å være en kritiker av makten når det trengs. De unngår å rette kritiske spørsmål til regjeringstoppene om hvorfor de fortsatt opprettholder investeringer i selskaper som bidrar til folkemordet, helt i strid med Roma-traktaten og folkemordkonvensjonen, og helt i strid med FNs klare anbefalinger. Sjefsredaktører i landsdekkende medier er ikke retningsgivende for sannhet, rett og galt i dette landet.

Hva angår folkemordet som utspiller seg for våre øyne i Gaza er Norge på vei inn i en fullstendig normoppløsning hvor lovløshet regjerer. Hvis henleggelsen opprettholdes av statsadvokatembetet, har påtalemyndigheten gitt sitt direkte bidrag og tilskynding til at en slik utvikling får fortsette og får feste seg – lovløshet vil bli den nye normen.

4. Internasjonale forpliktelser krever etterforskning

Norge har bundet seg til en rekke internasjonale avtaler som pålegger etterforskning og straffeforfølgning av blant annet folkemord og forbrytelser mot menneskeheten, uansett hvem som er ansvarlig. Dette gjelder bl.a.:

- **FNs folkemordkonvensjon (1948)**
- **Roma-vedtektene for Den internasjonale straffedomstolen (ICC)**
- **Geneve-konvensjonene**
- **Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 13**
- **ICJs kjennelse (26. januar 2024), som påpeker at alle stater har en plikt til å gjøre alt som står i deres makt for å forhindre folkemord**

Folkemordkonvensjonens Artikkel IV lyder:

«Personer som begår folkemord eller noen av de andre handlinger som er oppregnet i artikkel III skal straffes hva enten de er konstitusjonelt ansvarlige statsoverhoder, offentlige tjenestemenn eller privatpersoner».

Disse reglene forplikter Norge til å sikre at slike forbrytelser blir etterforsket og eventuelt straffet, selv om de skulle være begått av - eller medvirket til - av personer i maktposisjon. Hvis Kripos sin tolkning av Grunnlovens §86 får stå seg i et eventuelt avslag på denne klagen, innebærer det at vår grunnlov står i direkte motstrid til Folkemordkonvensjonen.

5: Avsluttende bemerkninger

En appell til slutt:

Det ser ut til at den lovgivende statsmakt og den fjerde statsmakt – pressen – har abdisert moralen sin i møtet med et tv-sendt og live-streamet folkemord. Det er derfor helt avgjørende

at politiet, som del av den utøvende makts forvaltningsapparat, i tillegg til rettsforståelse, må ha nok moralsk ryggrad, integritet og mot til å gå konkret inn i denne saken. Det betyr å ta saken seriøst, på helt selvstendig grunnlag, uten et medietrykk som i forkant har publisert at dette er kriminelt. Og uten politiske høye røster som ville støttet en anmeldelse. Kripas må stå trygt i sin egen etat og i sitt eget mandat til å definere at dette er kriminelt helt på egenhånd.

Om Kripas, som er pålagt ansvaret for å etterforske internasjonale forbrytelser, velger å ikke gjøre det, da står landet vårt i fare for å gå i total lovlydighetsoppløsning. I alle fall hva gjelder de mest alvorlige forbrytelser i menneskehetens historie.

Vi takker for den raske behandlingen som Kripas allerede har gitt anmeldelsen, og vil innstendig be om at samme hast legges til grunn for den videre behandlingen. Vi ber om det på grunn av den totale katastrofen som utspiller seg i Gaza. *Og* fordi vi tror at våre topp-politikere kunne hatt en positiv påvirkning internasjonalt – om de bare hadde kommet i en posisjon hvor de kunne tatt initiativ til tiltak, overfor vestlige allierte eller andre. Det *kan de ikke* når de er dypt involvert i folkemordet ved sine investeringer og salg av statseide våpendeler som brukes i folkemordet. En etterforskning kunne endret situasjonen positivt fra en dag til den neste; å selge seg ut av ulovlige aksjer er for Oljefondet kun å trykke på en knapp. Eller mer presist en god del enkeltknapper, siden det er mange ulovlige investeringer det er snakk om. Det trengs bare en beslutning fra høyeste hold – finansministeren og statsministeren.

Og en sterkere appell

Det er forståelig om politi og påtalemyndighet i Norge viker tilbake fra å etterforske samfunnstopper, og forsøker å finne ethvert mulig grunnlag for å slippe. Det er historisk en sjeldenhet i Norge, og har vel ikke hendt siden rettsoppgjøret etter andre verdenskrig. Om det skyldes en inngrodd, men grunnløs, tro på vår nasjonale renhårighet vites ikke. Uansett er tiden for troskyldighet nå definitivt over.

I USA og i Israel går politi og påtalemyndighet og rettsvesen etter sine topp-politikere hele tiden. At de der ikke har lyktes å sette fast noen av samfunnstoppene ennå, beror ikke på mangel på forsøk. Andre land bør følge deres eksempel, og i alle fall prøve.

FNs systemets lover, regler, avtaler og resolusjoner er spilt fullstendig ut over sidelinjen av politikere i Vesten, som har omgjort verden til et gangster's paradise. Hele FN-systemet er i ferd med å kollapse fullstendig. FN mister enhver makt og innflytelse over lov og rett når de mektigste landene blåser en lang marsj i hele det internasjonale lovverket.

Det nasjonale politi og rettsvesen er den siste forsvarslinje mot en verden hvor FN ikke lenger har noe de skulle sagt for å forhindre krig og okkupasjon. Vi kan ende opp med at FN kun vil stå igjen med domstolene, hvor det i alle fall fortsatt vil være mulig å få de skyldige stilt til ansvar.

I hvert eneste vestlig land er regjeringene medløpere i større eller mindre grad, og bidrar sammen til at Israel kan knuse et land og et folk, mens alle bare står og ser på. Valget som Kripas og påtalemyndigheten tar i denne saken, kan få betydning langt utover landets grenser. Ansvaret her og nå er ikke bare å etterforske og påtale brudd på folkeretten, men noe langt viktigere: Å bidra til å få verden på rett kjøll igjen. Og det haster noe helt enormt. Bombene

faller hver dag og natt, og 2,3 millioner mennesker sulter. Jo verre det blir i Gaza, desto tydeligere blir våre lederes mangel på tiltak, og desto grellere fremstår deres medvirkning.

Forberedt klage til ICC

Av samme hastegrunn har vi allerede en videreforsendelse til ICC omtrent ferdig, dersom statsadvokaten skulle opprettholde Kripas sin henleggelse. Som grunnlagt i denne klagen, vil det være helt uaktuelt for oss å sende saken videre til Stortinget, selv om statsadvokaten skulle komme til at det er rett instans – da det er helt åpenbart uriktig, og i alle tilfeller urimelig.

Det er igjen en høyere instans som gir rettesnor for rett saksbehandling – Roma-vedtektenes artikkel 17. Hele artikkelen handler om at det er et nasjonalt ansvar å etterforske og rettsforfølge folkemord, forbrytelser mot menneskeheten og krigsforbrytelser, og at ICC blir rett instans dersom *«staten mangler vilje eller evne til genuint å gjennomføre etterforskningen eller straffeforfølgningen»*.

Domstolen skal da vurdere om den manglende viljen til å etterforske blant annet kan bero på om *«den nasjonale beslutning ble truffet i den hensikt å unndra vedkommende straffansvar for forbrytelser som faller inn under Domstolens jurisdiksjon»*.

Det kan i denne sammenhengen nevnes at det er svært uheldig at de som sitter på toppen av maktpyramiden i Norge er de samme som skal bevilge midler til den instansen som eventuelt skal etterforske deres lovbrudd. Statsråder har myndighet til å redusere stillinger i Kripas, omprioritere deres innsatsområder med mer. Kripas sin *Seksjon for internasjonale forbrytelser* skulle hatt grunnlovsskjermete bevilgninger og klart mandat, for å utelukke enhver mulighet for påvirkning fra noen. Det bør ikke være en eneste justisminister som har myndighet til å redusere Kripas sine muligheter til å forfølge internasjonale forbrytelser.

Konklusjon

Vi ber om at:

1. Henleggelsen oppheves
2. Saken etterforskes av Kripas, i tråd med deres mandat, og snarest
3. Det tas hensyn til de alvorlige folkerettslige forpliktelsene Norge har, samt det grunnlovfestede prinsippet om likhet for loven

Vi går ut fra at alle innsendte dokumenter følger klagen. Og vi ber om at klagen oversendes til Det nasjonale statsadvokatembetet uten opphold. Vi stiller oss til disposisjon for ytterligere dokumentasjon eller avklaringer.

Med vennlig hilsen,
Grandmothers Against Genocide
v/stiftere Marianne Bergvall og Kirsti Mæhle

Org. nr. 935 375 088, 3039 Drammen